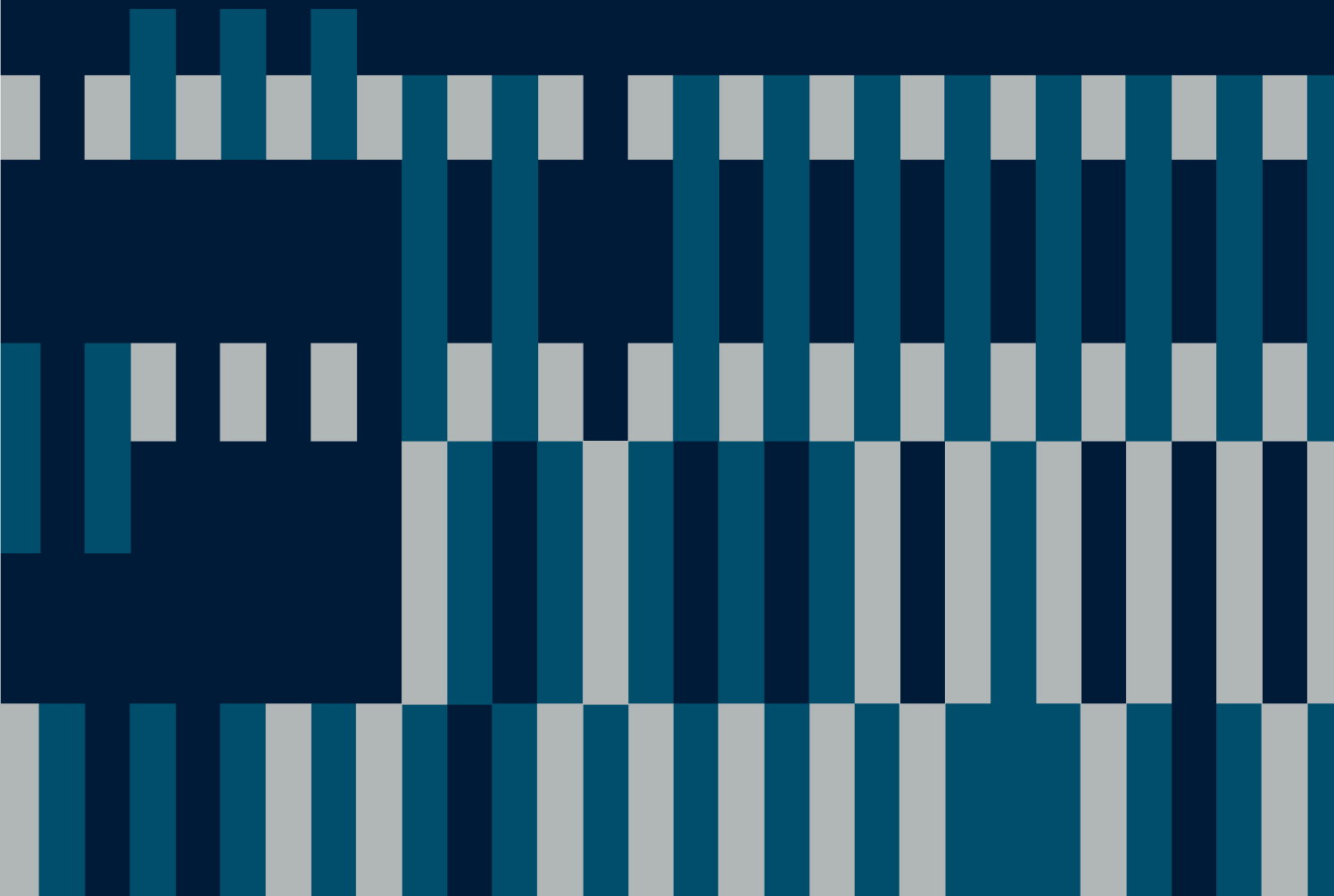

MEDICINSKA FAKULTETA UNIVERZE V MARIBORU

MONOGRAFIJA O USTANOVITVI

UREDNIKA:
Ivan Krajnc in Gregor Pivec

QUOD
SERIMUS,
METIMUS,
QUOD
DAMIUS,
ACCIPIMUS

»KAR SEJEMO, ŽANJEMO, KAR DAJEMO, PREJEMAMO.«

Univerza v Mariboru

Medicinska fakulteta

MEDICINSKA FAKULTETA UNIVERZE V MARIBORU

MONOGRAFIJA
O USTANOVITVI

UREDNIKA:

Ivan Krajnc in Gregor Pivec

MARIBOR, 2022

Naslov / Title

Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru
Faculty of Medicine of the University of
Maribor

Podnaslov / Subtitle

Monografija o ustanovitvi
Monograph on the Establishment

Urednika / Editors

Ivan Krajnc
Gregor Pivec

Uredniški odbor / Editorial Board

Vojko Flis
Ivan Krajnc
Dušanka Mičetič Turk
Iztok Takač

Recenzenti / Reviewers

Martin Bele
Anton Crnjac
Stojan Potrč

Lektoriranje / Copyediting

TAIA INT d.o.o.

Oblikovanje / Design

Dušan Pogačar s.p.

Slikovno gradivo / Graphic material

Arhiv Medicinske fakultete Univerze v
Mariboru
Arhiv Univerzitetnega kliničnega centra
Maribor
Saša Kos
Jože Pristovnik

Založnik / Published by

Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba
University of Maribor, University Press
Slomškovo trg 15, 2000 Maribor, Slovenija
<https://press.um.si>, zalozba@um.si

Izdajatelj / Issued by

Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta
University of Maribor, Faculty of Medicine
Taborska ulica 8, 2000 Maribor, Slovenija
<http://mf.um.si/>, mf@um.si

Izdaja / Edition

Prva izdaja

Tisk / Printed by

Tiskarna ?

Naklada / Number of copies

1000 izvodov

Dostopno na / Available at

[https://press.um.si/index.php/ump/catalog/
book/661](https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/661)

Leto izdaje / Year of issue

Maribor, december 2022

Cena / Price

Brezplačna publikacija

Odgovorna oseba založnika / For publisher

Prof. dr. Zdravko Kačič,
rektor Univerze v Mariboru

Nasvet za citiranje /**Recommended Reference**

Krajnc, I. in Pivec, G. (ur.) (2022).
*Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru:
Znanstvena monografija o ustanovitvi.*
Univerzitetna založba. doi
10.18690/um.mf.3.2022

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

378.661(497.4)Maribor)

UNIVERZA v Mariboru. Medicinska fakulteta

Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru
: monografija o ustanovitvi / urednika Ivan
Krajnc in Gregor Pivec. - 1. izd. - Maribor :
Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba,
2022

ISBN 978-961-286-682-2

DOI: <https://doi.org/10.18690/um.mf.3.2022>

COBISS.SI-ID 133510659

Pravni poduk

© Univerza v Mariboru, Univerzitetna
založba. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je
prepovedano reproduciranje, distribuiranje,
predelava ali druga uporaba tega dela ali
njegovih delov v kakršnem koli obsegu
ali postopku, vključno s fotokopiranjem,
tiskanjem ali shranjevanjem v elektronski
obliki./

All rights reserved. No part of this book may
be reprinted or reproduced or utilized in
any form or by any electronic, mechanical,
or other means, now known or hereafter
invented, including photocopying and
recording, or in any information storage or
retrieval system, without permission in writing
from the publisher.

KAZALO

STROKOVNI TEMELJI ZA NASTANEK MEDICINSKE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU IN STATUTARNE SPREMEMBE UČNE BOLNIŠNICE MARIBOR V UNIVERZITETNI KLINIČNI CENTER MARIBOR IVAN KRAJNC, IZTOK TAKAČ, DUŠANKA MIČETIĆ TURK IN ELKO BORKO	7
POGLED V ZGODOVINO USTANOVITVE MEDICINSKE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU LETA 2003 IN POGLED NA NJEN NADALJNI STROKOVNI RAZVOJ DO JUNIJA 2020 IVAN KRAJNC	105
ADMINISTRATIVNI IN KRONOLOŠKI POTEK NASTAJANJA MEDICINSKE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU IN NJENIH PROGRAMOV DUŠANKA MIČETIĆ TURK	147
NASTAJANJE ENOVITEGA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA FARMACIJA UROŠ MAVER	165
V SLOGI JE MOČ (UBI CONCORDIA, IBI VICTORIA) Dolga in zapletena pot ustanavljanja Medicinske fakultete Maribor RUDOLF MOGE	175
USTANOVITEV MEDICINSKE FAKULTETE V MARIBORU PRISPEVKI ZA KRONOLOGIJU USTANAVLJANJA MEDICINSKE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU GREGOR PIVEC, VOJKO FLIS, LUDVIK TOPLAK, ŽELJKO KNEZ, ANTON PLOJ	190
PRIHODNJI IZZIVI MEDICINSKE FAKULTETE – POGLED SKOZI PRIZMO RAZISKOVALNEGA DELA IN PROJEKTOV UROŠ MAVER, IVAN KRAJNC	330

Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru: Znanstvena monografija o ustanovitvi

Urednika: Ivana Krajnc in Gregorja Pivca

Medtem ko se številni zgodovinarji in drugi preučevalci preteklosti največkrat posvečajo političnim in družbenim dogodkom, ostajajo preteklosti številnih izredno pomembnih ustanov neraziskane. Mariborska medicinska fakulteta k sreči ne spada mednje. Ta monografija, ki se ukvarja ravno s preteklostjo dotične medicinske fakultete, je sad dela številnih avtorjev. Poleg že v naslovu omenjenih urednikov so pri njenem nastajanju združili moči še Željko Knez, Vojko Flis, Uroš Maver, Dušanka Mičetić Turk, Rudolf Moge, Anton Ploj in Ludvik Toplak.

Omenjene osebe so priznani slovenski strokovnjaki na različnih področjih medicine, kemije, farmakologije, matematike in prava. Skozi monografijo se posamezni avtorji v svojih prispevkih posvečajo različnim temam. Tako izredno podrobno obravnavajo samo ustanovitev mariborske medicinske fakultete, pripravijo pregled njenih najpomembnejših dogodkov, se posvetijo ustanavljanju njenih programov, nekaj besed pa namenijo tudi razčlenitvi izzivov v prihodnosti.

Najprej je treba poudariti pregled nastajanja in organizacije posameznih programov. Tako so bralcu med drugim na voljo podatki o postopkih ustanovitve in usklajevanja. Posebej in še podrobneje je obravnavano nastajanje enovitega študijskega programa farmacije, ki – v sodelovanju z Nacionalno agencijo Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (Nakvis) – še vedno ni zaključeno. Kot izvemo iz besedila, je trenutno v pripravi različica programa, ki bo med drugim zajemal več dodatnih sporazumov o sodelovanju s strani podjetij, aktivnih na področju farmacije. Po potrditvi nove vloge s strani senatov bo vloga – tokrat tretjič – posredovana na Nakvis.

Osrednji prispevek monografije predstavlja izredno podrobna in natančna obravnava ustanavljanja fakultete, in sicer s strani več avtorjev – kot nakazuje že naslov. Predloge o ustanovitvi mariborske medicinske fakultete je bilo v preteklosti slišati že v času, ko so se v Mariboru ustanovljale visoke šole. Ljubljanska medicinska fakulteta namreč ni nudila zadostnega števila zdravnikov, zato jih je bilo treba uvažati. Predvsem so prihajali iz nekdanjih jugoslovanskih republik. Pri analizi težave se je izkazalo, da ljubljanska medicinska fakulteta ni imela zadostnih kapacitet za večji vpis. Prav tako je del izobraževanja potekal v bolnišnicah izven Ljubljane, v veliki meri prav v Mariboru. Ob koncu leta 1994 je bila ustanovljena Visoka zdravstvena šola, zatem pa pripravljen še fakultetni zdravstveni program.

Štajerski poslanci so januarja 2003 napisali pismo o podpori prizadevanjem za ustanovitev poznejše mariborske medicinske fakultete, katere začetek lahko datiramo v jesen istega leta. V oktobru leta 2004 se je vpisalo prvih 89 študentov, oblikovani so bili organi fakultete, akademski zbor in senat. Visoka zdravstvena šola je ob koncu leta 2006 postala Fakulteta za zdravstvene vede mariborske univerze. V prostore današnje stavbe so se študentje preselili v študijskem letu 2013/2014. Fakulteta je že od začetka sodelovala s številnimi domačimi in tujimi strokovnjaki. Avtorji med drugim omenjajo mednarodno priznanega kirurga Felixa Ungerja, otorinolaringologa Mirka Toša, fizika Hermanna Hakna in hematologa Borisa Labra.

Glede na napisano je treba reči, da pričujoča znanstvena monografija popolnoma ustreza standardom ter izjemno celovito predstavlja zgodovino ter notranji razvoj mariborske medicinske fakultete. Po njej bodo v prihodnosti lahko posegali tako medicinci in zgodovinarji, kakor tudi drugi raziskovalci mariborske preteklosti.

doc. dr. Martin Bele

Univerza v Mariboru

Filozofska fakulteta

Znanstvena monografija o ustanovitvi MF UM

Kako vizionarsko je bilo razmišljanje posameznikov na Univerzi v Mariboru in takratni Splošni bolnišnici Maribor o potrebah preoblikovanja takratnega zdravstvenega prostora v Mariboru z ustanovitvijo druge Medicinske fakultete v Sloveniji in posledično z utrditvijo položaja Univerze ter preoblikovanjem bolnišnice v Univerzitetni klinični center. Preoblikovanje, ki je načeloma industrijskemu mestu vdahnilo žlahtnost intelektualnega naboja. Po desetletjih, gledano iz nekega drugega zornega kota in z nekoliko višje vzpetine, se kaže popolnoma druga slika sestavljenega mozaika, slika, ki je lepša in celovitejša. Maribor ima Medicinsko fakulteto, ki na letni ravni slovenskemu prostoru ponudi na desetine odlično izobraženih zdravnikov, ima Univerzitetni klinični center z enormnim potencialom zdravljenja tudi najtežjih bolnikov in ima mednarodno priznano Univerzo. Pot, ki je bila prehojena, pa ni bila nikakor popolnoma ravna ali brez zaprek. In ker se zgodovinska dejstva vse prepogosto pozabijo ali se posamezni segmenti spremenijo ali popačijo, je napisana znanstvena monografija o ustanovitvi Medicinske fakultete v Mariboru urednikov Ivana Krajncja in Gregorja Pivca s sodelavci. To je trajnostni dokument, ki bo številnim generacijam predstavil pomembno in vizionarsko zastavljeno dejanje.

Šest obširnih prispevkov posameznih avtorjev, ki so pomembno sodelovali pri nastajanju Medicinske fakultete in vsak iz svojega zornega kota predstavi problematiko zamisli in nastajanja fakultete, se smiselno nadgrajuje in ustvarja kompleksno podobo danega trenutka in časa. Celotno gradivo je berljivo, zanimivo, poučno in bralca popelje po prehojeni poti. Pomembno so predstavljeni kronološki podatki, številni argumenti za ustanovitev mlade fakultete, protislovja in nasprotovanja in tudi politična podpora. Zgodovinska dejstva nadvse smiselno zaključijo prispevek o prihodnjih izzivih medicinske fakultete, ki prikaže možne potenciale rasti in izpopolnjevanja.

Po temeljitem prebiranju prispevkov bralec pridobi celovito podobo o nastajanju fakultete, se dodatno izобрази na tem kratkem, a pomembnem segmentu zgodovine in se zapolni s prijetnim občutkom, da je vendarle prevladal razum.

Red. prof. dr. Anton Crnjac, dr. med., višji svetnik

Recenzija znanstvene monografije o ustanovitvi Medicinske fakultete v Mariboru

Avtorji prispevka z naslovom Ustanovitev Medicinske fakultete v Mariboru – Prispevki za kronologijo ustanavljanja Medicinske fakultete Univerze v Mariboru kot podlago za nastanek besedila poudarjajo dejstvo, da doslej še ni bila opravljena podrobna analiza virov, na podlagi katerih je mogoče slediti kronologiji ustanavljanja Medicinske fakultete v Mariboru.

V uvodu se naslonijo na praznino, ki je nastopila po razpadu Jugoslavije in iz katere je Slovenija izšla s primanjkljajem zdravstvenega kadra. Po kratki analizi preteklosti je iz njihovega sestavka mogoče razbrati, da je interes za vzpostavitev druge medicinske fakultete v državi obstajal že zelo zgodaj, da pa zanj ni bilo ustrezne (politične) motivacije. V 60. in 70. letih tudi strokovna podlaga s primernimi kadri še ni dosegala kritične ravni za izpeljavo projekta Medicinske fakultete. Z nadgradnjo takratne Splošne bolnišnice Maribor v Univerzitetni klinični center so bili dani vsi strokovni pogoji za ustanovitev Medicinske fakultete v Mariboru.

Avtorji so celoten proces ustanavljanja na podlagi izčrpnega arhivskega gradiva razdelili na tri stopnje. Pri prvi stopnji so ocenili stanje na področju zdravstva in visokega šolstva v Mariboru ter posledično pripravljenost na ustanovitev MF UM, pri drugi stopnji so bile izpeljane programske in infrastrukturne potrebe za zagotovitev študija na novoustanovljeni fakulteti, prav tako pa je bilo treba s procesom seznanjati javnost, strokovno in laično – doma in po svetu. Sklepno dejanje druge stopnje je bila ustanovitev MF UM. Pri tretji stopnji se avtorji ozrejo še na proces delovanja fakultete po ustanovitvi in izpeljavo izgradnje prostorov fakultete, kot tudi preimenovanje Splošne bolnišnice Maribor v Univerzitetni klinični center Maribor, s čimer je bila dosežena kritična raven kadrov, ki smo jih potrebovali za uspešno delovanje Medicinske fakultete v Mariboru.

V prikazu torej avtorji popeljejo bralca, in sicer od skromnejših začetkov na področju visokošolskega izobraževanja v zdravstvu ter izgradnji bolnišnične dejavnosti do izvedbe visokopoteznih načrtov za nastanek Medicinske fakultete v Mariboru in Univerzitetnega kliničnega centra v Mariboru. Besedilo ponuja podroben vpogled v kompleksnost tovrstnega procesa, ki je od vodilnih v procesu gotovo zahteval izjemno mero spretnosti in zmožnosti načrtovanja. Ni namreč dovolj le ideja, slednjo je treba gojiti, jo dozoreti in nazadnje tudi udejanjiti. To nalogo so snovalci Medicinske fakultete v Mariboru zelo uspešno opravili.

Sama analiza dokumentarnega gradiva je bila narejena verodostojno in z uravnoveženim pogledom na različne vidike procesa ustanavljanja obeh ustanov (tako izobraževalne – MF UM – kot zdravstvene – UKC MB). Dodatno popestritev nudi fotografsko gradivo in prikaz določenih ključnih dokumentov o nastanku obeh ustanov. Kot pika na i delujejo pričevanja

ključnih sodelavcev, bolj ali manj vpetih v dogajanje. Prav vsi avtorji, predvsem pa urednik besedila, poudarjajo pomembnost razvoja dodatne osrednje medicinske izobraževalne ustanove v Mariboru, kar bi bilo nemogoče, če jo ne bi podpirala zdravstvena institucija, kot je bila v času ustanavljanja Splošna bolnišnica Maribor (današnji Univerzitetni klinični center Maribor).

Avtorji so predstavili tudi projekt širitve študijskih programov. Pred vrati je odprtje fakultete za stomatologijo in fakultete za farmacijo. To pomeni nov trenutek v širitvi komulacijskega jedra iz študentskega in učiteljskega vidika, pomeni pa tudi višjo dodano vrednost za Univerzo v Mariboru in intelektualno obogatitev za vso severovzhodno Slovenijo.

Objava besedila bo torej zadostila uvodni motivaciji avtorjev k pisanju prispevka, še bolj kot to pa zapolnila vrzel na področju zgodovine in razvoja medicinskega visokega šolstva in zdravstvenega sistema v Sloveniji. Vrzel, ki je predolgo ostajala odprta. Iz tega razloga priporočam, da se besedilo objavi.

Red. prof. dr. Stojan Potrč, dr. med., spec. kirurg

Predstojnik Kliničnega oddelka za abdominalno in splošno kirurgijo

Kirurške Klinike UKC Maribor

STROKOVNI TEMELJI ZA NASTANEK MEDICINSKE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU IN STATUTARNE SPREMEMBE UČNE BOLNIŠNICE MARIBOR V UNIVERZITETNI KLINIČNI CENTER MARIBOR

Prof. dr. Ivan Krajnc, dr. med., višji svetnik

Prof. dr. Iztok Takač, dr. med., višji svetnik

Zasl. prof. dr. dr. h. c. Dušanka Mičetić Turk, dr. med., višji svetnik

Zasl. prof. prim. dr. Elko Borko, dr. med., višji svetnik

Ključne besede:
Medicinska fakulteta UM,
Univerza v Mariboru,
Univerzitetni klinični center
Maribor, klinike, habilitirani
učitelji

Pot do ustanovitve Medicinske fakultete Univerze v Mariboru in Univerzitetnega kliničnega centra Maribor so s svojim dobrim kliničnim, pedagoškim in raziskovalnim delom tlakovali številni odlični zdravniki, zaposleni v Splošni bolnišnici Maribor.

Visokošolske učitelje, zdravnike, večinoma habilitirane na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, ki so bili zaposleni v Splošni bolnišnici Maribor in habilitirani do leta 2002, smo že predstavili v knjigi »Portreti visokošolskih učiteljev, zaslužnih za nastanek Medicinske fakultete v Mariboru«. Dopolnjen seznam bomo v krajši obliki predstavili tudi v tem poglavju monografije. Večino tega dela je opravila Elvira Žibrat Medved (p. h.), takrat zaposlena na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru, ki je več let skrbno zbirala in urejala gradivo ter ga pripravila za končni tisk.

Nikakor ne smemo pozabiti na tiste, ki so in smo kot visokošolski učitelji orali ledino in tlakovali pot Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru. Prav tako ne smemo pozabiti na tiste, ki sicer niso bili habilitirani v nazive, a so v okviru Splošne bolnišnice Maribor zagovarjali doktorske disertacije: dr. Anton Breznik, dr. Marija Berčič, dr. Aleksander Krušič, dr. Maks Pen, dr. Karel Sinkovič in dr. Rado Žic. Ob razmišljanju glede podrobnih predstavitev oseb smo ugotovili, da jih je bilo veliko. Številni so vizionarsko in davno pred našim časom sanjali o medicinskem študiju v Mariboru. V trenutku se je nabralo več kot sto (!) oseb, ki si zaslužijo omembe v knjigi. Ugotovili smo, da bi bilo delo preobširno, ne glede na to, da bi bilo še kako smotno, da bi iztrgali pozabi imena in zasluge naših predhodnikov, ki so bili izvrstni kliniki, naš zglede in pomembni učitelji, a se niso odločili ali pa preprosto niso imeli priložnosti za akademsko kariero. Ob številnih, o katerih smo pisali v že omenjeni monografiji, je ostal spregledan nosilec podiplomskega študija s področja javnega zdravstva, ki ga je kot podružnico Medicinske fakultete Zagreb ustanovil in vodil doc. dr. Valter Keršič. Deloval je na nekdanjem Zavodu za zdravstveno varstvo v Mariboru (današnjem Nacionalnem laboratoriju za zdravje, okolje in hrano) in več generacij zdravnikov v okviru dveh semestrov podiplomskega študija vpeljal v svet medicinske statistike. Napisal je več učbenikov s področja statistike v zdravstvu, se kot mentor podpisal pod številne specialistične naloge in sodeloval pri pomembnih raziskovalnih projektih.

V nastajanje Medicinske fakultete Univerze v Mariboru se je od samega začetka vključil tudi prof. dr. Zmago Turk, višji svetnik in takrat predstojnik Inštituta za rehabilitacijo v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor. Bil je predsednik Upravnega odbora Univerze in od tam imenovan za predsednika gradbenega odbora za medicino s strani vodstva Univerze v Mariboru. Sodeloval je pri pripravi projektov in sami gradnji medicinske fakultete.

Sklenili smo, da se posvetimo zdravnikom in zdravnicam iz nekdanje Splošne bolnišnice Maribor, današnjega Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, ki so bili pozneje habilitirani do leta 2002. Tedaj so se začele intenzivne priprave, ki so se zaključile s sprejemom Odloka o preoblikovanju Univerze v Mariboru, ki ga je Državni zbor Republike Slovenije soglasno sprejel 2. oktobra 2003. Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije je 3. decembra 2003 potrdil univerzitetni študijski program Splošna medicina in objavil razpis za vpis.

Prva generacija študentov medicine se je vpisala v študijskem letu 2004/2005. Pri tem smo zaradi celovitosti v predstavitev vključili tudi visokošolske učitelje, ki so živeli in delovali pred ustanovitvijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, saj je bil njihov prispevek k razvoju zdravstva v Mariboru izjemnega pomena. Zanamcem ostaja pomembna naloga, da nadaljujejo naše delo in ustrezno predstavijo visokošolske učitelje, ki so nazive prejeli po letu 2002, ko se je zaključilo zbiranje gradiva za ustanovitev Medicinske fakultete Univerze v Mariboru. Žal čas neusmiljeno beži in nekaterih ni več med nami.

HABILITIRANI UČITELJI V SPLOŠNI BOLNIŠNICI MARIBOR OD LETA 1920 DO LETA 2002

Prof. dr. Stanko Banič, dr. med.

(1913–2005)

V mariborski Splošni bolnišnici je služboval od leta 1941 do 1946. Rodil se je 22. 11. 1913 v Brezju pri Senušah. Osnovno šolo je obiskoval v Leskovcu pri Krškem, klasično gimnazijo pa v Ljubljani. Medicino je študiral v Ljubljani in v Beogradu leta 1938 diplomiral. Nato je služboval od leta 1939 v Murski Soboti (1939–1941) in nato v Mariboru (1941–1946). Leta 1946 se je zaposlil na Inštitutu za mikrobiologijo Medicinske fakultete v Ljubljani, kjer je bil zaposlen do upokojitve (1983).

Specialistični izpit iz mikrobiologije s parazitologijo je opravil 1950 na MF. Od leta 1961–1983 je bil predstojnik Inštituta za mikrobiologijo MF in hkrati 1961–1977 predstojnik katedre za mikrobiologijo na MF. Leta 1970 je na MF doktoriral z disertacijo *Izboljšanje bakteriološke diagnostike tuberkuloze z originalnim tekočim gojiščem*. Svoje raziskave izdelave sintetičnega gojišča za *Mycobacterium tuberculosis* je natančno opisal v disertaciji. Gojišče so še do nedavnega uporabljali pri odkrivanju povzročiteljev tuberkuloze po Sloveniji in tudi v svetu. Za docenta je bil izvoljen leta 1955, za izrednega profesorja 1959 in za rednega profesorja za področje mikrobiologije s parazitologijo leta 1972. Po upokojitvi je do smrti na Inštitutu za mikrobiologijo MF prostovoljno nadaljeval raziskave. Poleg tuberkuloze je proučeval še druge hude nalezljive bolezni. Pomembna so njegova dela o novih gojiščih ter metodah za gojenje salmonel in šigel, povzročiteljic tifusa in griže, ki jih je opravil z Jadranko Zajc Satler. Z Zlato Stropnik je proučeval mehanizem nastanka stafilokokne sepse in ukrepe za zdravljenje tega smrtno nevarnega bolezenskega stanja. Veliko raziskovalnega dela je posvetil študiju bakterijske občutljivosti za antibiotike. S tega področja je tudi njegov zadnji članek v skandinavski reviji *APMIS*, ki ga je objavil pri dvaidesetih letih.

Imunologija ga je prav posebej pritegnila. Knjižica *Nova dognanja o pomenu alergije pri infekcijskih boleznih (Nouvelles Recherches sur L'importance de L'allergie aux Maladies Infectieuses)*, ki jo je napisal leta 1946 v Mariboru, mu je omogočila zaposlitev na MF. Sodeloval je pri pisanju prvega jugoslovanskega mikrobiološkega učbenika, v katerega je prispeval tri poglavja iz imunologije. Težave specifične preobčutljivosti je raziskoval z Marjanom Vozljem in Drago Černelč. Bil je med ustanovitelji Alergološke sekcije pri Slovenskem zdravniškem društvu in Slovenskega imunološkega društva (1976), katerega je bil (do 1980) tudi prvi predsednik. 1982–1986 je bil predsednik Zveze društev imunologov Jugoslavije. Sodel je v skupino dvanajstih najpomembnejših raziskovalcev vitamina C na svetu.

Bil pa je tudi priznan strokovnjak za medicinsko izrazoslovje. Na področju medicinske terminologije je bil načelnik Medicinske sekcije terminološke komisije SAZU (1963–1979) in predsednik terminološke komisije Slovenskega mikrobiološkega društva (od leta 1962 do smrti). S sodelavci je uredil *Mikrobiološki slovar*. Pisal je o slovenščini v javnosti in o pravilnem naglaševanju iz grščine izvedenih latiniziranih medicinskih izrazov. S soprogo Sonjo r. Sovdat, transfuziologinjo, in sinovi je prevedel ter priredil zbirko latinskih pregovorov in rekov (*Latinski pregovori, izreki in izrazi*, 1990, 1996). Na MF je poučeval mikrobiologijo, imunologijo in pozneje tudi medicinsko terminologijo za študente medicine, stomatologije, medicinske sestre ter bodoče magistre in doktorje znanosti. Njegov učbenik mikrobiologije *Repetitorij mikrobiologije za študente stomatologije* je v popravljani in razširjeni obliki izšel petkrat in med 1961–1981 veljal za pomemben študijski vir.

Leta 1982 je prejel Kidričevo nagrado za življenjsko delo. Leta 1994 mu je Slovensko mikrobiološko društvo podelilo Plenčičevo priznanje za delo na mikrobiološkem področju. Leta 1999 je bil izvoljen za častnega člana Slovenskega imunološkega društva. Od leta 2008 se strokovna srečanja članov Sekcije za klinično mikrobiologijo in bolnišnične okužbe Slovenskega zdravniškega društva imenujejo Baničevi dnevi. Umrli je 4. 6. 2005 v Ljubljani.

VIR:

Kotnik, Vladimir: Banič, Stanko (1913–2005). *Slovenska biografija*. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013. <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1016900/#novi-slovenski-biografski-leksikon> (2. maj 2022). Izvirna objava v: *Novi Slovenski biografski leksikon: 2. zv. B-Bla*. Ur. Barbara Šterbenc Svetina et al. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2017.

Akad. prof. dr. Milko Bedjanič, dr. med.

(1904–1976)

Rojen je bil leta 1904 v Sarajevu. Študij medicine je začel na fakulteti v Ljubljani in ga zaključil leta 1929 na Medicinski fakulteti v Zagrebu. Specializacijo iz interne medicine in infektologije je opravljal v Splošni bolnišnici Maribor in leta 1936 opravil tudi specialistični izpit.

Leta 1938 je postal prvi predstojnik strokovno in organizacijsko samostojnega infekcijskega oddelka. V času okupacije se je aktivno vključil v odporniško gibanje in rešil življenje številnim rojakom, pa tudi tujim vojnim ujetnikom. Strokovno se je izpopolnjeval v Franciji in Angliji. Leta 1947 je bil imenovan za honorarnega predavatelja na infekcijski kliniki v Ljubljani, leta 1950 pa postal predstojnik klinike, ki jo je nato vodil 20 let. V mariborski Splošni bolnišnici je služboval od leta 1930 do 1948.

Leta 1968 je bil izvoljen za dopisnega in 1973 za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Od 1975 do smrti leta 1976 je bil tajnik razreda za medicinske vede. Leta 1950 je bil izvoljen v naziv docent na Medicinski fakulteti v Ljubljani, leta 1957 v naziv izredni profesor in leta 1963 v naziv redni profesor. V letih 1958–1959 je bil njen dekan.

Napisal je več učbenikov in več kot 30 strokovnih in znanstvenih člankov. V organizaciji Oddelka za nalezljive bolezni in vročinska stanja Splošne bolnišnice Maribor oz. pozneje UKC Maribor potekajo od leta 1997 vsaki dve leti strokovna srečanja s skupnim imenom Bedjaničev simpozij, in sicer v spomin na pionirja sodobne infektologije.

Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru: Znanstvena monografija o ustanovitvi

Faculty of Medicine of the University of Maribor: Scientific monograph on the establishment

POVZETEK

V pričujoči znanstveni monografiji utemeljujemo vse razloge, ki so botrovali k nastanku druge medicinske fakultete v Sloveniji. MF UM je v svojem 16 letnem delovanju izobrazila okoli 1000 zdravnikov in s tem je bistveno pomagala zmanjšati vrzeli v pomanjkanju zdravstvenega kadra v Sloveniji, saj primerjalni podatki o številu zdravnikov na 100.000 prebivalcev Slovenijo še vedno uvrščajo v spodnjo tretjino med evropskimi državami. Razvoj fakultete je posledično pripomogel k razvoju celotnega zdravstva v SV Sloveniji, nastanek MF UM je bil prav tako predpogoj za razvoj Splošne bolnišnice Maribor v Univerzitetni klinični center Maribor. V monografiji prikazujemo razvoj raziskovalnega in publicističnega dela, ki se je pospešeno razvil zlasti v zadnjih 15 letih, sočasno z razvojem fakultete. Znanstvena monografija ne prikazuje le nastanek MF UM, ampak tudi nakaže nadaljnji razvoj MF UM v smislu dveh novih programov: Dentalna medicina in Farmacija. Prvi program je akreditiran in se je začel izvajati oktobra 2021, farmacija pa predvidoma oktobra 2022.

Ključne besede

Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta, medicina, zgodovina, dentalna medicina, farmacija

Naslova urednikov

Ivan Krajnc; Univerza v Mariboru, Medicinska fakulteta; Maribor; Slovenija; ivan.krajnc@um.si

Gregor Pivec; Univerzitetni klinični center Maribor; Maribor; Slovenija; gregor.pivec@ukc-mb.si

SUMMARY

In the existent scientific monograph we substantiate all reasons which contributed to the emergence of the second medical faculty in Slovenia. The MF UM has educated in its 16-year-activity approximately 1,000 physicians and has thereby partly helped to reduce gaps in the shortage of medical staff in Slovenia, for the comparable data on the number of physicians per 100,000 inhabitants still rank Slovenia in the lower third among the European countries. The development of the faculty has consequently helped to the development of the entire healthcare in NE Slovenia, the formation of the MF UM was also a precondition for the development of the General Hospital Maribor into the University Clinical Centre Maribor. In the monograph we show the development of research and journalistic work which has developed rapidly in the recent 15 years, simultaneously with the development of the faculty. The scientific monograph does not show only the MF UM formation, but also indicates further development of the MF UM in the sense of two new programmes: Dental Medicine and Pharmacy. The first programme is accredited and has started to be implemented in October 2021, pharmacy is expected to be implemented in October 2022.

Key words:

University of Maribor, Faculty of Medicine, medicine, history, dental medicine, pharmacy

Editor's addresses:

Ivan Krajnc; University of Maribor, Faculty of Medicine; Maribor; Slovenia; ivan.krajnc@um.si

Gregor Pivec; University Clinical Center Maribor; Maribor; Slovenia; gregor.pivec@ukc-mb.si

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

<https://doi.org/10.18690/um.mf.3.2022>

ISBN 978-961-286-682-2